

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

Члан 1.

У Кривичном закону („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09 и 111/09), у члану 10. став 2. додаје се трећа реченица, која гласи:

„Одобрење републичког јавног тужиоца није потребно за кривична дела из чл. 366. до 368. овог закона”.

Члан 2.

У члану 16. после става 2. додаје се став 3, који гласи:

„(3) Ако се радња извршења састоји из више временски одвојених радњи, дело је извршено даном последње радње, а код кривичних дела код којих радња траје, даном престанка радње.”.

Члан 3.

У члану 45. ст. 5. до 8. бришу се.

Члан 4.

После члана 45. додаје се члан 45а, који гласи:

„Извршење казне затвора у просторијама у којима осуђени станује

Члан 45а

(1) Осуђеном којем је изречена казна затвора до једне године, суд може одредити да се ова казна изврши на тај начин што осуђени не сме напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција.

(2) Осуђеном којем је одређено извршење казна затвора на начин предвиђен ставом 1. овог члана, а који једном у трајању до дванаест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржава у затвору.

(3) Приликом одређивања извршења казне затвора на начин прописан ставом 1. овог члана, суд ће водити рачуна о техничким могућностима извршења, као и о другим околностима од значаја за одмеравање казне.

(4) Осуђеном за кривично дело против брака и породице који живи са оштећеним у истом породичном домаћинству не може се одредити извршење казне затвора на начин прописан у ставу 1. овог члана.”.

Члан 5.

У члану 104. став 1. додаје се трећа реченица, која гласи:

„За кривична дела против полне слободе и кривично дело из члана 194. овог закона, која су извршена на штету малолетног лица, застарелост кривичног гоњења почиње од пунолетства оштећеног.”.

Члан 6.

У члану 112. став 3. тачка 3) мења се и гласи:

„3) јавни бележник, извршитељ и арбитар, као и лице у установи, предузећу или другом субјекту, којем је поверено вршење јавних овлашћења, које одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица или о јавном интересу;”.

Став 4. мења се и гласи:

„(4) Страним службеним лицем сматра се лице које је члан, функционер или службеник законодавног или извршног органа стране државе, лице које је судија, поротник, члан, функционер или службеник суда стране државе или међународног суда, лице које је члан, функционер или службеник међународне организације и њених органа, као и лице које је арбитар у страној или међународној арбитражи.”.

Став 15. мења се и гласи:

„(15) Опојним дрогама сматрају се супстанце и препарати који су законом и другим прописом заснованим на закону проглашени за опојне дроге и друге забрањене психоактивне контролисане супстанце.”.

После става 36. додаје се став 37, који гласи:

„(37) Код кривичних дела против привреде и кривичних дела против службене дужности, када је у питању прибављање користи за другог, израз „другом” означава физичко и правно лице.”.

Члан 7.

Чл. 170. и 171. бришу се.

Члан 8.

У члану 177. ст. 1. и 2. речи: „чл. 170. до” замењују се речју: „члана”.

Члан 9.

Члан 209. брише се.

Члан 10.

У члану 229. став 1. мења се и гласи:

„(1) Ко у намери да се, у потпуности или делимично, избегне плаћање пореза, даје лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђивање пореза или такве чињенице не пријави, или ко не утврди порез или га утврди у износу мањем од оног који је у складу са прописом дужан да сам утврди, а износ пореза чије се плаћање избегава прелази износ од четристопедесет хиљада динара,

казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.”.

Члан 11.

У члану 229а став 4. мења се и гласи:

„(4) Одговорно лице у правном лицу и предузетник, који учини дело из ст. 1. до 3. овог члана које се односи на доприносе или друге прописане дажбине, казниће се казном прописаном за то дело.”.

Члан 12.

После члана 229а додаје се члан 229б, који гласи:

„Неуплаћивање доприноса или других прописаних дажбина

Члан 229б

(1) Ко у намери да се, у потпуности или делимично, избегне плаћање доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђивање доприноса или других прописаних дажбина или такве чињенице не пријави, или ко не утврди доприносе или друге прописане дажбине или их утврди у износу мањем од оног који је у складу са прописом дужан да сам утврди, а износ доприноса или других прописаних дажбина чије се плаћање избегава прелази износ од четристопедесет хиљада динара,

казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

(2) Ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази милион и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година и новчаном казном.

(3) Ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази седам милиона и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од две до десет година и новчаном казном.”.

Члан 13.

Члан 237. мења се и гласи:

„Члан 237.

(1) Одговорно лице у предузећу или другом субјекту привредног пословања које има својство правног лица, односно предузетник који изазове презадуженост или неспособност за плаћање, или знајући да је тај субјект у стању презадужености или постао неспособан за плаћање и исплатом дуга или на други начин намерно стави неког повериоца у повољнији положај и тиме знатно оштети другог повериоца,

казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Одговорно лице из става 1. овог члана, односно предузетник који изазове презадуженост и неспособност за плаћање или знајући да је тај субјект постао неспособан за плаћање, а у намери да изигра или оштети повериоца призна неистинито потраживање, састави лажан уговор или неком другом преварном радњом оштети повериоца,

казниће се затвором од три месеца до пет година.

(3) Ако је делом из ст. 1. и 2. овог члана повериоцу проузрокована штета великих размера или ако је према оштећеном због тога дошло до покретања поступка принудног поравнања или стечаја,

учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.”.

Члан 14.

Члан 238. мења се и гласи:

„Члан 238.

(1) Одговорно лице у предузећу или другом субјекту привредног пословања које има својство правног лица које злоупотребом свог положаја или поверења у погледу располагања туђом имовином, прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности, прибави себи или другом противправну имовинску корист или проузрокује имовинску штету,

казниће се затвором од шест месеци до пет година.

(2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко четристопедесет хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

(3) Ако вредност прибављене имовинске користи прелази износ од милион и петсто хиљада динара или је учинилац одговорно лице у јавном предузећу,

учинилац ће се казнити затвором од две до дванаест година.”.

Члан 15.

После члана 238. додају се чл. 238а до 238в, који гласе:

„Превара у пословању

Члан 238а

(1) Одговорно лице у предузећу или другом субјекту пословања које има својство правног лица, односно предузетник који у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист и доведе неког лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини,

казниће се казном затвора од шест месеци до пет година и новчаном казном.

(2) Ко дело из става 1. овог члана учини само у намери да другог оштети,

казниће се затвором до шест месеци и новчаном казном.

(3) Ако је делом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета у износу који прелази преко четристопедесет хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година и новчаном казном.

(4) Ако је делом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета преко милион и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од две до десет година и новчаном казном.

Субвенцијска превара

Члан 238б

(1) Одговорно лице у предузећу или другом субјекту привредног пословања које има својство правног лица, односно предузетник који лажним

приказивањем чињеница или њиховим прикривањем добије за себе или другог субвенцију или другу погодност иако за то не испуњава прописане услове,

казниће се новчаном казном или затвором до три године.

(2) Ко добијену субвенцију или другу погодност искористи за другу намену од оне за коју му је субвенција или друга погодност одобрена,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(3) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист, односно ако је делом из става 2. овог члана коришћена субвенција или друга погодност, која прелази милион и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година и новчаном казном.

Злоупотреба у поступку јавне набавке

Члан 238в

(1) Одговорно лице у предузећу и другом субјекту привредног пословања које има својство правног лица, односно предузетник који у поступку јавне набавке стави понуду засновану на забрањеном договору између субјеката привредног пословања које има за циљ да наручилац прихвати одређену понуду,

казниће се казном затвора од шест месеци до пет година.

(2) Ако је кривичним делом из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист или проузрокована знатна штета,

учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

(3) Учинилац који добровољно спречи да наручилац прихвати понуду из става 1. овог члана, може се ослободити од казне.”.

Члан 16.

У члану 246а став 1. речи: „у мањој количини” бришу се.

Члан 17.

Члан 312. мења се и гласи:

„Члан 312.

(1) Ко са циљем озбиљног застрашивања становништва, или присиљавања Србије, стране државе или међународне организације да нешто учини или не учини, или озбиљног нарушавања или уништавања уставних институција, односно других најважнијих политичких, економских или друштвених институција Србије, односно стране државе или међународне организације, учини једно од следећих дела:

1) напад на живот, тело или слободу другог лица;

2) отмицу или узимање талаца;

3) уништење државних или јавних објеката, саобраћајног система, инфраструктуре укључујући и информационе системе, непокретне платформе на епиконтиненталном појасу, јавног места или приватне имовине које може угрозити животе људи или проузроковати знатну материјалну штету;

4) отмицу ваздухоплова, брода или других средстава јавног превоза или превоза робе;

5) производњу, поседовање, прибављање, превоз, набавка или употреба оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја, као и истраживање и развој нуклеарног, биолошког или хемијског оружја;

6) испуштање опасних супстанци или изазивање пожара, експлозија или поплава, чиме се може угрозити живот људи;

7) ометање или обуставу снабдевања водом, електричном енергијом или другим основним природним ресурсом, чиме се може угрозити живот људи, казниће се затвором од пет до петнаест година.

(2) Ко прети извршењем кривичног дела из става 1. овог члана, казниће се затвором од једне до десет година.”.

Члан 18.

После члана 312. додају се чл. 312а и 312б, који гласе:

„Јавно подстицање на тероризам

Члан 312а

Ко јавно износи или проноси идеје којима се непосредно или посредно подстиче на извршење кривичног дела из члана 312. овог законика,

казниће се затвором од једне до десет година.

Врбовање и обучавање за тероризам

Члан 312б

(1) Ко у намери извршења кривичног дела из члана 312. овог законика врбује друго лице да изврши или учествује у извршењу тог дела или да се придружи групи или организованој криминалној групи ради учествовања у извршењу тог кривичног дела,

казниће се затвором од једне до десет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко у намери извршења кривичног дела из члана 312. овог законика, даје упутства о изради и коришћењу експлозивних направа, ватреног или другог оружја или штетних или опасних материја или обучава друго лице за извршење или учествовање у извршењу тог кривичног дела. ”.

Члан 19.

У члану 319. став 1. речи: „групу или организовану криминалну групу” замењују се речима: „или руководи групом, односно организованом криминалном групом”.

Члан 20.

У члану 335. став 3. после речи: „заклетвом” додају се речи: „или је дат од стране стручног саветника, окривљеног сарадника или осуђеног сарадника”.

Члан 21.

После члана 350. додаје се члан 350а, који гласи:

„Омогућавање злоупотребе остваривања права у страној држави

Члан 350а

(1) Ко у намери да себи или другом прибави какву корист, врши или организује транспорт, пребацивање, прихват, смештај, скривање или на други начин омогућава да држављанин Србије лажним приказивањем угрожености његових људских права и слобода, у страној држави затражи стицање политичких, социјалних, економских или других права,

казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено од стране групе или злоупотребом овлашћења,

учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

(3) За дело из става 2. овог члана организатор ће се казнити затвором од једне до осам година.

(4) Предмети, превозна и друга средства намењена или употребљена за извршење дела из ст. 1. до 3. овог члана, одузеће се.”.

Члан 22.

У члану 367. ст.1. и 2. после речи: „у оквиру” додају се речи: „или изван”.

Члан 23.

У члану 368. ст. 1. и 2. после речи: „у оквиру” додају се речи: „или изван”.

Члан 24.

Члан 391. брише се.

Члан 25.

У члану 393. став 1. мења се и гласи:

„(1) Ко непосредно или посредно даје или прикупља средства са циљем да се она користе или знајући да ће се користити, у потпуности или делимично, у сврху извршења кривичног дела из чл. 312, 312а и 312б овог законика или за финансирање лица, групе или организоване криминалне групе који имају за циљ вршење тих дела,

казниће се затвором од једне до десет година.”.

Став 2. брише се.

Досадашњи став 3. постаје став 2.

Члан 26.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Кривичног законика садржан је у члану 34. став 2. и члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије, којима је, између осталог, прописано да се кривична дела и кривичне санкције одређују законом и да Република Србија уређује и обезбеђује одговорност и санкције за повреду слобода и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлог за доношење Закона о изменама и допунама Кривичног законика пре свега је садржан је у чињеници да је од доношења последњих већих измена овог законика из 2009. године, Република Србија преузела одређене обавезе, које проистичу из чланства у Савету Европе, као и из захтева Европске уније у процесу придруживања и стицања статуса кандидата за чланство у Европској унији. Посебно треба истаћи да је у међувремену Група држава за борбу против корупције Савета Европе (ГРЕКО) усвојила извештај за Републику Србију у оквиру трећег круга евалуације, који садржи одређене препоруке за измене и допуне појединих чланова Кривичног законика, које се односе на коруптивна кривична дела.

Поред тога, нужно је извршити и друге мање измене Кривичног законика, из разлога одређених непрецизности текста које доводе до проблема у судској пракси, као и због измена неких других закона, који садрже одређене појмове од значаја за прописивање кривичних дела.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона допуњује се члан 10. став 2. Кривичног законика, тако што се предвиђа да одобрење Републичког јавног тужиоца за гоњење учиниоца кривичног дела није потребно у случају када су коруптивна кривична дела (трговина утицајем, примење мита, давање мита), учињена у иностранству, а по закону земље у којој је дело учињено не представљају кривично дело. Оваквом допуном испуњава се препорука из Извештаја за Републику Србију у оквиру трећег круга евалуације Групе држава за борбу против корупције Савета Европе (ГРЕКО).

Чланом 2. Закона допуњује се члан 16. Кривичног законика, који уређује време извршења кривичног дела, на тај начин што се прецизира време извршења кривичног дела ако се радња извршења састоји из више временски одвојених радњи, као и време извршења кривичног дела када радња извршења траје у дужем временском периоду. На потребу ове измене указала је судска пракса.

У чл. 3. и 4. Закона извршено је прецизирање одредбе члана 45. Кривичног закона, који уређује казну затвора, тако што је у посебном члану 45а прописано извршење казне затвора у посторијама у којима осуђени станује (тзв. кућни затвор).

Чланом 5. Закона допуњује се члан 104. став 1. Кривичног законика, који прописује застарелост кривичног гоњења, тако што се предвиђа да за кривична дела против полне слободe и кривично дело насиље у породици, застарелост кривичног гоњења отпочиње од стицања пунолетства оштећеног, ако су ова дела учињена на штету малолетног лица.

Чланом 6. Закона мења се и допуњује члан 112. Кривичног законика, који одређује изразе који се употребљавају у законика. У складу са препорукама Групе држава за борбу против корупције Савета Европе (ГРЕКО) прецизирани су и проширени појмови службеног лица и страног службеног лица. Поред тога, прецизиран је и појам опојних дрога, из разлога што је у периоду од последње измене Кривичног законика донет Закон о психоактивним контролисаним супстанцама, па је неопходно извршити усаглашавање ова два закона.

Чланом 7. Закона бришу се чл. 170. и 171. Кривичног законика, који прописују кривична дела клевете и увреде. Предложена декриминализација ових дела против части и угледа иде за тим да се у потпуности укине тзв. вербални деликт, а да се одговорност за ова дела у потпуности утврђује у грађанском поступку. Тиме су у потпуности усвојени захтеви великог броја невладиних организација и новинарских удружења.

Чланом 8. Закона врши се неопходна правнотехничка редакција члана 177. Кривичног законика, из разлога што је предложено брисање чл. 170. и 171. Кривичног законика.

Чланом 9. Закона брише се члан 209. Кривичног законика, из разлога што је чланом 15. Закона предложено ново кривично дело субвенцијска превара, које садржи све елементе кривичног дела неоснованог добијања и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. Кривичног законика.

У чл. 10. и 12. Закона прецизира се кривично дело пореске утаје и додаје ново кривично дело неуплаћивања доприноса и других прописаних дажбина (члан 229б Кривичног законика). Оваквим изменама се из кривичног дела пореске утаје издвајају радње везане за неуплаћивање доприноса и других обавеза (нпр. царинских обавеза), чиме се одговара на захтеве из државних органа и судова.

Чланом 11. Закона у члану 229а Кривичног законика, који прописује кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку, мења се став 4. из разлога што се на одређивање мера безбедности примењује општи део Кривичног законика, а истовремено се предвиђа да се кривично дело прописано овим чланом односи и на неуплаћивање доприноса и других дажбина.

У чл. 13. и 14. Закона мењају се чл. 237. и 238. Кривичног законика. Члан 237. Кривичног законика, који прописује кривично дело оштећење повериоца, измењен је на тај начин што се проширују радње извршења овог кривичног дела, а имајући у виду досадашњу праксу да се одређено понашање у привредном пословању које је имало за циљ оштећење повериоца није могло подвести под ниједно важеће кривично дело. Исти су разлози и за измену члана 238. Кривичног законика, који прописује злоупотребу овлашћења у привреди.

Чланом 15. Закона у Кривични законик додају се нови чл. 238а до 238в, који прописују три нова кривична дела: превара у пословању, субвенцијска превара и злоупотреба у поступку јавне набавке. Овим кривичним делима санкционишу се одређене радње које су везано за пословање, а у циљу спречавања преварних и коруптивних радњи у привреди и другим делатностима, као и у поступку јавних набавки.

Чланом 16. Закона прецизира се одредба члана 246а став 1. Кривичног законика, која прописује кривично дело неовлашћено држање опојних дрога, из разлога што постоје различити ставови око примене ове одредбе у судској пракси.

У чл. 17. до 19. Закона мењају се чл. 312. и 319. Кривичног законика и у текст Кривичног законика додају чл. 312а и 312б, којима се прописују нова

кривична дела: јавно подстицање на тероризам и врбовање и обучавање за тероризам. Овим изменама које се односе на кривично дело тероризма и друга дела у вези са тероризмом хармонизује се Кривични законик са Оквирном одлуком Савета Европске уније од 13. јуна 2002. године о сузбијању тероризма, која је измењена Оквирном одлуком Савета Европске уније 2008/919, као и релеватним документима Уједињених нација.

Чланом 20. допуњује се члан 335. Кривичног законика, који прописује кривично дело давање лажног исказа, тако што се одговорност за ово кривично дело проширује и на стручног саветника, окривљеног сарадника и осуђеног сарадника, који су уведени новим Законом о кривичном поступку.

Чланом 21. допуњује се Кривични законик на тај начин што се уводи ново кривично дело омогућавање злоупотребе остваривања права у страниј држави. Потреба да се пропише ово кривично дело је настала да би се спречила лица која у циљу прибављања имовинске користи организују путовања наших грађана у иностранство, ради злоупотребе стицања политичких, економских и социјалних права која гарантују те државе лицима која траже азил.

У чл. 22. и 23. Закона, а у складу са препорукама Групе држава за борбу против корупције Савета Европе (ГРЕКО), прецизирају се одредбе чл. 367. и 368. Кривичног законика, које прописују кривична дела примање мита и давање мита.

Чланом 24. Закона брише се члан 391. Кривичног законика, који прописује кривично дело међународног тероризма, из разлога што је то дело прописано у оквиру кривичног дела тероризма у члану 312. Кривичног законика, које је измењено чланом 17. Закона. Овакво решење је у складу са релеватним документима Европске уније и Уједињених нација.

Чланом 25. Закона прецизира се члан 393. Кривичног законика, који прописује кривично дело финансирање тероризма, у циљу хармонизације са међународним документима из ове области.

Чланом 26. Закона одређује се ступање закона на снагу.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се Закон донесе по хитном поступку, будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад правосудних и других државних органа.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Анализа ефеката Закона о изменама и допунама Кривичног законика није потребна, с обзиром да његова примена неће изазвати додатне трошкове грађанима и привреди, да се не односи на стварање нових привредних субјеката на тржишту, као и да није потребно предузети додатне мере за његову примену.